

Slovenský jazyk a literatúra - literatúra

1. Epická poézia – veršový systém

Rytmus, rytmická zviazanosť reči básne, sylabický veršový systém, rytmická analýza verša H. Gavloviča a štúrovcov, anafora, prirovnanie, metafora, vonkajšia kompozícia: nadpis, strofa, verš, stopa

Povinní autori a diela: H. Gavlovič: Valaská škola, S. Chalupka: Mor ho!, J. Botto: Smrť Jánošíkova, A. Sládkovič: Detvan

2. Krátka epická próza – poviedka

Charakteristika prózy z hľadiska jazyka, rytmicky neviazaná reč, podstata epickosti literárnych diel, vševediaci rozprávač, literárna postava, vnútorná kompozícia a kompozičné fázy diela, identifikácia rozprávača, analýza vonkajšej a vnútornej kompozície poviedky

Povinní autori a diela: M. Kukučín: Keď báčik z Chochoľova umrie, J. G. Tajovský: Maco Mlieč, Apoliena

3. Lyrická poézia – metrika

Lyrika, prozódia, sylabicko-tonický princíp rytmickej zviazanosti verša, rytmická štruktúra prízvukných veršov, pojem stopa, trochej, daktyl, jamb, metonymia

Odporúčaní autori: P. O. Hviezdoslav, S. H. Vajanský, A. S. Puškin, M. J. Lermontov,

4. Krátka epická próza – novela

Kompozičné postupy epiky, chronológia v epickom diele, epický čas, hĺbkové členenie diela - dejový plán, významový, myšlienkový plán, novela, poviedka

Povinný autor: Timrava: Ľapákovci

5. Epická poézia – jamb

Veršové systémy, sylabicko-tonická prozódia, jambická stopa, analýza veršov, anakrúza (predrážka), rým

Odporúčaní autori a diela: P. O. Hviezdoslav: Hájnikova žena, S.H. Vajanský, V.Roy

6. Veľká epická próza – román

Román, priamy (subjektívny) rozprávač, horizontálne členenie textu: pásmo rozprávača a pásmo postáv, monológ, dialóg, vonkajšia kompozícia, vnútorná kompozícia, identifikácia fáz kompozičnej osnova románu, identifikácia vševediaceho a priameho rozprávača

Povinní autori a diela: A. S. Puškin: Kapitánova dcéra; M. Kukučín: Dom v stráni

7. Lyrická poézia – štylizácia

Symbol ako prostriedok štylizácie básnického textu, odlišenie literárneho symbolu od symbolu ako znaku s dohodnutým významom, sonet, óda, kompozícia lyrickej básne, epiteton, význam jednotlivých jazykových prvkov pre celkové vyznenie básne

Povinný autor: I. Krasko, F. Petrarca, V. Roy, E. B. Lukáč, J. Smrek

8. Dramatická literatúra – všeobecné otázky

Divadelná hra, vnútorná a vonkajšia kompozícia drámy, horizontálne členenie drámy, dramatická postava, replika, monológ, dialóg, autorská poznámka, inscenácia, herec, režisér, dramaturgia, inscenačné formy

Povinní autori a diela: W. Shakespeare: Hamlet; J. G. Tajovský: Statky-zmätky

9. Epická poézia – časomiera

Vyvedenie rytmického princípu pri striedaní prirodzene dlhých a krátkych slabík, časomiera, epos

Povinný autor a dielo: J. Kollár: Predspev zo Slávy dcéry, J. Hollý: Svatopluk

10. Krátka epická próza – vnútorný monológ

Vnútorný monológ, porovnanie fáz vnútornej kompozície v žánrových formách krátkej epiky (poviedka, novela), kompozičná analýza diel, identifikácia dejového a významového plánu diela, identifikácia druhu rozprávača

Odporúčaní autori a diela: J. Jesenský: Koniec lásky, M. Urban: Jašek Kutliak spod Bučinky, Drevený chlieb, J. Hrušovský: Pompiliova Madona

11. Lyrická poézia – druhy lyriky

Spoločenská lyrika, ľúbostná lyrika, protiklad (kontrast), významový paralelizmus

Povinní autori a diela:

A. Sládkovič: Marína, I. Krasko, S.H. Vajanský

12. Dramatická literatúra – komická dráma

Komédia, veselohra, fraška, humor, hyperbola, charakterový typ postavy, analýza vnútornej kompozičnej osnovy dramatického diela, posúdenie zovretosti, resp. uvoľnenosti dramatickej línie deja

Povinní autori a diela: J. Palárik: Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch; Molière: Lakomec

13. Veľká epická próza – druhy románu

Druhy románu, sociálny román, psychologický román, sociálny typ postavy, autorská štylizácia reality, analýza horizontálnej kompozície románu, identifikácia druhu rozprávača, analýza autorskej koncepcie postáv v rámci myšlienkového zamerania diela

Povinní autori a diela: M. Kukučín: Dom v stráni; J. C. Hronský: Jozef Mak, E. M. Remarque: Na západe nič nového

14. Krátka epická próza - nespoľahlivý rozprávač

Nespoľahlivý rozprávač, vertikálna kompozícia diela, druhy rozprávača, vnútorný monológ

Povinní autori a diela: Timrava: Ťapákovci; J. G. Tajovský: Maco Mlieč, Apoliena, J. D. Salinger: Kto chytá v žite

15. Lyrická poézia – voľný verš

Voľný verš, identifikácia náhradných rytmotvorných činiteľov (opakovacie figúry, medziveršové pauzy, dôrazové vrcholy veršov, rytmizovaná intonácia – frázovanie), pásma, impresionizmus a senzualizmus, reflexívna lyrika, duchovná, náboženská lyrika, druhy lyriky

Povinní autori: J. Smrek, R. Dilong, E. B. Lukáč, K. Strmeň, V. Beniák, M. Válek, M. Rúfus, J. Urban

16. Veľká epická próza – reťazový kompozičný postup

Reťazový kompozičný postup, sujet v dielach s reťazovou kompozíciou, porovnanie diel s klasickou (päťfázovou) kompozičnou osnovou a diel s reťazovou kompozíciou, identifikácia lyrizácie prózy, lyrizovaná próza, monumentalizácia, idealizácia postáv, animizácia, personifikácia, poetizácia

Povinní autori a diela: D. Chrobák: Drak sa vracia; J. C. Hronský: Jozef Mak, M. Figuli: Tri gaštanové kone;

17. Dramatická literatúra - tragická dráma

Tragédia, antická tragédia, dramatické princípy jednoty miesta, času, charakterov postáv, osudovosť ako určujúci princíp dramatickej línie antickej tragédie, existenciálna dráma
Povinní autori a diela: Sofokles: Antigona; I. Bukovčan: Kým kohút nezaspieva

18. Lyrická poézia – čistá lyrika

Čistá lyrika (absolútna, neintencionálna lyrika), zvukomalba, prerývaný rým, populárna pieseň
Povinní autori: I. Krasko, R. Dilong,, Š. Moravčík, P. Verlaine, J. Urban

19. Netradičná epická próza – prúd autorovho vedomia

Hlbinná psychológia, asociácia, prúd autorovho vedomia, bezsujetová próza
Povinní autori a diela: D. Dušek: Kufor na sny , F. Kafka: Premena

20. Lyrická poézia – automatický text

Asociatívny básnický text a automatický text, expresívnosť, básnická slovná hračka, eufónia (ľubozvučnosť), optická báseň, kaligram
Povinní autori: R. Dilong , R. Fabry, Š. Moravčík, G. Apollinaire: Pásmo

21. Dramatická literatúra – absurdná dráma

Nonsens, gag, pointa, absurdná dráma, irónia, prezentácia tzv. „absolútnych anekdot“, vysvetlenie zmyslu ich pointy
Povinní autori a diela: M. Lasica , J. Satinský: Soirée, S. Beckett: Čakanie na Godota

22. Veľká epická próza – retrospektívny kompozičný postup

Retrospektívny kompozičný postup, zobrazenie kompozície diel pomocou plošných modelov, význam narušania epickej chronológie, spätosť kompozičnej organizácie sujetu s dejovou, estetickou a myšlienkovou stránkou diela
Povinní autori a diela: A. Bednár: Kolíska; L. Mňačko: Ako chutí moc; J. D. Salinger: Kto chytá v žite

23. Súčasná lyrická poézia

Lyrika, populárna pieseň, voľný verš
Povinní autori a diela: M. Válek: Dotyky, M. Rúfus, J. Urban, D. Hevier

24. Súčasná epická próza – postmoderna

Postmoderna, palimpsest, persifláž, satira, žánrové formy epiky, deformácia epického času a chronológie, autorská koncepcia postáv a určenie ich úlohy v autorovom myšlienkovom estetickom zámere
Odporúčani autori a diela: D. Tatarka: Démon súhlasu; M. Mitana: Psie dni; D. Dušek: Kufor na sny;

25. Dejiny literatúry

Periodizácia literatúry, znaky literárnych období, špecifiká literatúry 20. storočia - povojnové obnovenie naratívnej a intencionálnej prózy, povojnový psychologický a sociálny realizmus, absurdná dráma proti totalitnému režimu

Slovenský jazyk a literatúra

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis:

systém slovenských hlások, znelostná asimilácia, diakritické znamienka, interpunkčné znamienka, intonácia, rytmus, prestávka, fonéma, graféma, ortografia,, ortoepia.

2. Významová/lexikálna rovina jazyka:

sémantický trojuholník, lexikálny význam slova, gramatický význam slova; nárečové slová, odborné názvy/termíny, básnické slová, opozitá, homonymá, jadro slovnej zásoby, slovná zásoba národného jazyka, individuálna slovná zásoba: aktívna slovná zásoba, pasívna slovná zásoba; expresívne slová: pejoratíva, vulgarizmy; neologizmy; tvorenie slov: skracovaním, značky, skratkové slová; internacionalizácia, obohacovanie slovnej zásoby prenášaním významu.

3. Tvarová/morfologická rovina jazyka:

gramatický tvar, menné gramatické kategórie, plnovýznamové a neplnovýznamové slovné druhy; vetnočlenská platnosť slovných druhov; vzory vrátane kuli, gazdiná; slovesné gramatické kategórie, neplnovýznamové slovesá, ohybné a neohybné slovné druhy.

4. Skladobná/syntaktická rovina:

vety podľa modálnosti; hlavné vetné členy; vetný základ, rozvíjacie vetné členy; určovací sklad, prirad'ovací sklad; polovetná konštrukcia, jednoduché súvetie, prirad'ovacie, podrad'ovacie; zložené súvetie; slovosled – významový, gramatický a rytmický činiteľ; konektory; nadvetná/textová syntax; titulok; vetosled.

5. Sloh:

klúčové slová; charakteristika osoby, beletrizovaný životopis; úvahový slohový postup; fázy tvorenia prejavu; mimojazykové prostriedky; gestika, proxemika; príležitostné prejavy, prezentácia prejavu; štýlotvorné činitele; slohotvorný proces; slohové útvary/žánre, analýza textu: obsah textu, forma textu, autorský zámer; hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov, slohových útvarov; kontext, interpretácia textu, spoločné a rozdielne znaky textov.

6. Jazykoveda: fonetika a fonológia; lexikológia; štylistika

7. Jazyk a reč:

jazyk, jazykový znak, jazykový systém, reč, funkcie jazyka: dorozumievacia/komunikatívna, estetická, poznávací/kognitívna; národný jazyk, cieľový jazyk, cudzí jazyk, úradný (štátny) jazyk, jazyky národnostných menšín, indoeurópsky prajazyk, indoeurópske jazyky, staroslovienčina, slovanské jazyky, jazyková norma, kodifikácia spisovného jazyka, A. Bernolák, Ľ. Štúr, M. Hattala; platné kodifikačné príručky.

8. Práca s informáciami:

informácia, klúčové slová, vedľajšia informácia v texte, zdroje informácií: titulok, marginálie, resumé, anotácia, abstrakt, bibliografia, bibliografický záznam, menný a vecný register, masmediálne komunikačné prostriedky, poznámky pod čiarou, vysvetlivky; spôsoby spracovania informácií: osnova, tézy; citácia, parafráza; dezinformácia.

9. Jazyková kultúra:

jazyková norma, spoločenské zásady jazykovej komunikácie

10. Komunikácia:

komunikácia: verbálna, neverbálna; devalvujúca komunikácia; druhy otázok